

**ZADRUŽNI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

**OPĆI ZAKON O ZADRUGAMA BOSNE I HERCEGOVINE
("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj: 18/03)**

SARAJEVO, JULI 2003.GODINE

OPĆI Z A K O N

O ZADRUGAMA

I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Zadruga je oblik organizovanja dobrovoljno udruženih članova (u daljem tekstu: zadrugari), da bi zadovoljili svoje zajedničke ekonomske, socijalne i kulturne potrebe i težnje, kroz zajedničko posjedovanje i demokratsko kontrolisano privređivanje (poslovanje).

Član 2.

Zadruge uređuju odnose među svojim članovima na principima:

- dobrovoljnosti i otvorenosti prema članstvu,
- demokratske kontrole poslova od strane članova,
- učešća članova u raspodjeli koristi i pokriću štete u radu,
- poslovne autonomije i informisanja članova,
- saradnje među zadrugama i brige za zajedništvo.

Član 3.

Zadruga se osniva kao opća i specijalizovana.

Član 4.

Namjena zadruge je zajedničko korišćenje svih sredstava potrebnih za unapređivanje i razvoj djelatnosti zadrugara sa ciljem poboljšanja i povećanja rezultata te djelatnosti. Djelatnosti zadruge se utvrđuju zadružnim pravilima.

Član 5.

Poslovni zadružni savezi obavljaju za svoje članice iste poslove kao i zadruge za zadrugare i za njih važe propisi o zadrugama, ako nije drukčije određeno.

Član 6.

Zavisno od ciljeva osnivanja i potrebnih sredstava za osnivanje i poslovanje, zadruge se osnivaju i posluju ulozima i drugim vlastitim sredstvima zadrugara u skladu sa ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Visina osnivačkog uloga određuje se ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Član 7.

Zadruga u pravnom prometu istupa u svoje ime i za svoj račun.

Zadruga vrši poslove iz prethodnog stava samo sa svojim zadrugarima.

Poslove iz stava 1. ovog člana, zadruga može pod određenim uslovima da sklapa i sa drugim pravnim i fizičkim licima (poslovanje sa nečlanovima):

1. ako tako predviđaju njena zadružna pravila;
2. ako pravila zadruge predviđaju periodične revizije nadležnog zadružnog saveza

Zadruga prihode iz stava 3. ovog člana posebno utvrđuje i knjigovodstveno iskazuje i ostvareni neto prihod isključivo usmjerava na razvoj djelatnosti zadrugara ili zadruge.

Član 8.

Zadruga u pravnom prometu odgovara za svoje obaveze svom svojom imovinom. Za obaveze koje se nisu mogle izmiriti iz imovine zadruge odgovaraju zadrugari solidarno, najmanje iznosom svoga uloga, ako ugovorom o osnivanju, odnosno zadružnim pravilima, nije predviđeno da odgovaraju većim iznosom.

Zadružnim pravilima utvrđuje se rok, koji ne može biti kraći od godinu dana, u kome zadrugar kome je taj status prestao, odgovara za obaveze zadruge nastale za vrijeme dok je bio zadrugar.

Član 9.

Svaka zadruga mora svojim zadružnim pravilima da utvrdi zonu (područje) djelatnosti prema mjestu prebivališta članova.

II – OSNIVANJE ZADRUGE

Član 10.

Zadrugu može osnovati najmanje pet fizičkih i pravnih lica koja ispunjavaju lične uslove shodno zadružnim pravilima. Zadružna pravila mogu predviđeti da samo fizička lica mogu biti članovi.

Ugovor o osnivanju može predviđeti i veći broj osnivača.

Član 11.

Zadruga se osniva zaključivanjem ugovora o njenom osnivanju, koji sadrži odredbe o: firmi i sjedištu zadruge; imenima, zanimanju i adresi osnivača; imenu lica koje će obavljati poslove privremenog direktora zadruge; djelatnosti zadruge; iznosu sredstava potrebnih za osnivanje zadruge i načinu obezbjeđenja tih sredstava; iznosu i obliku uloga pojedinog osnivača ili iznosu sredstava pojedinog osnivača; odgovornosti zadrugara za obaveze zadruge; načinu i roku uplate; načinu sazivanja i roku u kome su osnivači obavezni da sazovu osnivačku skupštinu, kao i načinu donošenja odluka; drugim pitanjima značajnim za osnivanje zadruge.

Član 12.

Na osnivačkoj skupštini zadruge donose se, većinom glasova osnivača, zadružna pravila.

Osnivači, koji se ne slažu sa zadružnim pravilima, mogu do upisa zadruge u sudski registar otkazati svoje članstvo putem pismenog obavještenja upravnom odboru.

Na osnivačkoj skupštini zadruge vrši se izbor organa zadruge, osim ako osnivači zadruge ne odluče da izbor organa zadruge obave u naknadnom roku, ali ne dužem od 30 dana od dana održavanja osnivačke skupštine.

Član 13.

Zadružna pravila sadrže odredbe o: firmi i sjedištu zadruge; djelatnosti zadruge; zadružnim principima; statusnim promjenama i prestanku zadruge; zastupanju i

predstavljanju zadruga; uslovima i načinu sticanja statusa zadrugara; uslovima i načinu prestanka statusa zadrugara; obliku i iznosu uloga koje upisuju zadrugari i roku uplate uloga; načinu i roku uplate, odnosno unošenja sredstava osnivača; odgovornosti zadrugara za obaveze zadruga; ostalim pravima i obavezama zadrugara; raspodjeli dobiti, odnosno viška prihoda nad rashodima i pokrivanju gubitaka, odnosno manjaka u poslovanju; dijelu dobiti, odnosno viška prihoda nad rashodima koji se raspoređuju u obavezni rezervni fond; izboru, opozivu i djelokrugu organa zadruga; načinu odlučivanja skupštine zadruga, izboru, opozivu i pravima i obavezama predstavnika zadrugara, ako skupštinu čine predstavnici zadrugara; povraćaju uloga; zadružnoj knjizi; zadružnoj reviziji; obavještanju zadrugara i poslovnoj tajni; međuzadružnoj saradnji i zadružnom obrazovanju zadrugara; opštim aktima zadruga i načinu njihovog donošenja; drugim pitanjima značajnim za poslovanje zadruga.

Član 14.

Zadruga se smatra osnovanom i stiče svojstvo pravnog lica upisom u sudski registar (u daljem tekstu: registar).

Prijava za upis u registar podnosi se nadležnom sudu u roku od 30 dana od dana održavanja osnivačke skupštine.

Uz prijavu za upis u registar podnose se: osnivački akti; zadružna pravila; zapisnik sa osnivačke skupštine; druge isprave i dokazi u skladu s ovim zakonom i propisima kojima se uređuje upis u registar.

Zadruga se registruje bez obzira da li ima zaposlenih ili ne.

III – STICANJE I PRESTANAK STATUSA ZADRUGARA

1. Sticanje statusa zadrugara

Član 15.

Fizička lica – osnivači zadruga stiču status zadrugara osnivanjem zadruga.

Član 16.

Status zadrugara poslije osnivanja zadruga stiče se po osnovu zahtjeva i pristupne izjave kojom potpisnik prihvata prava, obaveze i odgovornosti zadrugara, utvrđene ugovorom o osnivanju, odnosno zadružnim pravilima.

Pristupna izjava sadrži naročito: dokaz o izvršenoj uplati, odnosno unošenju uloga i članarine, izjavu potpisnika da će u određenom roku uplatiti, odnosno unijeti ulog, i izjavu potpisnika da prihvata odredbe ugovora o osnivanju, odnosno zadružna pravila o odgovornosti za obaveze zadruga i da je upoznat sa obavezama zadruga nastalim prije potpisivanja pristupne izjave.

Dodatna pravila sticanja statusa zadrugara i njegovih prava i obaveza definišu se zadružnim pravilima.

Član 17.

Odluku o sticanju statusa zadrugara donosi organ zadruga određen zadružnim pravilima.

Zadruga je dužna da, najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, pismeno obavijesti podnosioca zahtjeva da li je zahtjev prihvaćen.

Ako zadruga o svojoj odluci ne obavijesti podnosioca zahtjeva u roku iz stava 2. ovog člana, smatraće se da zahtjev nije prihvaćen.

Podnosilac zahtjeva čiji je zahtjev odbijen, ima pravo žalbe skupštini zadruge, u roku utvrđenom zadružnim pravilima.

Po prihvatanju zahtjeva za sticanje statusa zadrugara, podnosilac zahtjeva potpisuje pristupnu izjavu i time stiče status zadrugara.

Član 18.

Osnovne imovinske obaveze koje preuzima zadrugar učlanjenjem u zadrugu utvrđuju se zadružnim pravilima. Zadružna pravila mogu predvidjeti da jedan član može učestvovati sa više od jednog uloga ili da mora učestvovati sa onoliko uloga koliko je predviđeno zadružnim pravilima.

Skupština zadruge ne može da uvede obavezu potpune saradnje sa zadrugom bez saglasnosti svih zadrugara.

Član 19.

Niko ne može biti, sa istim imanjem ili istom djelatnošću, zadrugar u dvjema ili više zadruga sa istom djelatnošću istovremeno.

2. Prestanak statusa zadrugara

Član 20.

Status zadrugara prestaje istupanjem iz zadruge, isključenjem iz zadruge, smrću zadrugara, prenosom njegovih uloga na drugog člana ili nekog trećeg i prestankom zadruge.

Član 21.

Zadrugar može da istupi iz zadruge na osnovu pismene izjave o istupanju.

Status zadrugara prestaje danom kad zadruga primi njegovu pismenu izjavu o istupanju, ako zadružnim pravilima nije određen otkazni rok.

Ako zadrugar ima dospjele obaveze prema zadruzi, status zadrugara prestaje po podmirenju tih obaveza, ali ne prije isteka otkaznog roka.

Član 22.

Zadrugar može biti isključen iz zadruge zbog razloga utvrđenih zadružnim pravilima.

Odluku o isključenju zadrugara donosi organ određen zadružnim pravilima.

Odluka o isključenju mora biti obrazložena.

Protiv odluke o isključenju zadrugar može podnijeti žalbu određenom organu zadruge u roku utvrđenom zadružnim pravilima.

Odluku po žalbi zadrugara nadležni organ zadruge donosi u roku utvrđenom zadružnim pravilima.

Ako odluka po žalbi zadrugara nije donesena u roku iz stava 5. ovog člana, smatraće se da je žalba odbijena.

Status zadrugara prestaje danom koji je određen odlukom o isključenju.

Ako je protiv odluke o isključenju zadrugar podnio žalbu, status zadrugara prestaje danom donošenja odluke o odbijanju žalbe na odluku o isključenju, a ako odluka po žalbi nije doneta u roku iz stava 5. ovog člana, danom isteka tog roka.

Član 23.

Nasljednici umrlog zadrugara mogu steći status zadrugara, s pravima i obavezama umrlog zadrugara, ako o tome odluči organ zadruge određen zadružnim pravilima i ako ispunjavaju uslove za sticanje statusa zadrugara.

Član 24.

Zadrugar može i u toku poslovne godine svoje uloge prenijeti pismenim putem na nekog drugoga i time izaći iz zadruge bez rasprave o imovini ukoliko lice na koga su prenešeni ulozi preuzme njegovo članstvo. Ako je lice koje preuzima uloge već član mora prenešene uloge upisati kao svoje dodatne uloge. Zadružna pravila mogu da utvrde dodatne uslove.

Zadrugar može i pojedinačne poslovne uloge da prenese na treće lice.

Član 25.

Danom prestanka statusa zadrugara prestaju prava i obaveze zadrugara, osim imovinskih prava i obaveza utvrđenih ugovorom o osnivanju, zadružnim pravilima i ovim zakonom.

IV – KNJIGA ZADRUGARA

Član 26.

Zadruga je dužna da uredno vodi knjigu zadrugara.

U knjigu zadrugara upisuje se: ime, adresa i zanimanje zadrugara, datum sticanja statusa zadrugara, oblik i iznos upisanih uloga i članarine, datum i iznos uplate, odnosno unošenja uloga i članarine, datum i način prestanka statusa zadrugara, datum povraćaja uloga i drugi podaci od interesa za zadrugu, određeni zadružnim pravilima.

Zadruga je dužna da trajno čuva knjigu zadrugara.

Knjiga zadrugara ima karakter javne isprave.

Povjerioci zadruge i druga lica koja imaju pravni interes mogu tražiti uvid u knjigu zadrugara.

V – OBAVLJANJE STRUČNIH I DRUGIH POSLOVA U ZADRUZI

Član 27.

Zadrugar može obavljati stručne i druge poslove u zadruzi prema svojim stručnim sposobnostima, u skladu sa zadružnim pravilima.

Za obavljanje stručnih i drugih poslova u zadruzi, zadruga može zapošljavati lica izvan reda zadrugara ili te poslove povjeriti drugim pravnim i fizičkim licima.

Član 28.

Lice zaposleno u zadruzi može postati zadrugar te zadruga ako uplati, odnosno unese udio u skladu sa zadružnim pravilima.

VI – UPRAVLJANJE ZADRUGOM I ORGANI ZADRUGE

Član 29.

Zadrugom upravljaju zadrugari.

U upravljanju zadrugom zadrugari imaju jednako pravo glasa (jedan zadrugar jedan glas).

Član 30.

U upravljanju zadrugom moguća je i ponderacija prava glasa, prema količinskim mjerilima (u odnosu na obim saradnje u zadruzi), ili po kvalitetnim mjerilima (u odnosu na vrstu obaveza koje ima član u saradnji sa zadrugom) ili po upisanim ulozima.

Limit u učešću glasova pojedinog zadrugara u ukupnom broju glasova u skupštini preko 50 zadrugara, shodno stavu 1. ovog člana, je maksimalno 5 %.

Zadružnim pravilima se može predvidjeti i manji limit.

Član 31.

Organi zadruga su: skupština, upravni odbor, nadzorni odbor, ukoliko je predviđen zadružnim pravilima, i direktor zadruga, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Predsjednik i članovi upravnog odbora, direktor zadruga, predsjednik i članovi nadzornog odbora biraju se na vrijeme određeno zadružnim pravilima, koje ne može biti duže od pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.

1. Skupština zadruga

Član 32.

Skupštinu zadruga čine svi zadrugari.

Skupština zadruga:

- 1) donosi zadružna pravila;
- 2) utvrđuje poslovnu politiku zadruga;
- 3) odlučuje o statusnim promjenama i prestanku zadruga;
- 4) odlučuje o osnivanju zadružnog preduzeća i drugog oblika organizovanja;
- 5) usvaja godišnji obračun i izvještaje o poslovanju;

- 6) donosi programe i planove razvoja;
- 7) odlučuje o raspodjeli dobiti, odnosno viška prihoda nad rashodima i pokrivanju gubitaka, odnosno manjaka;
- 8) bira i opoziva predsjednika i članove upravnog odbora i predsjednika i članove nadzornog odbora;
- 9) bira i razrješava direktora zadruge, ukoliko zadružnim pravilima nije predviđena odgovornost nekog drugog zadružnog organa;
- 10) donosi poslovnik o svom radu;
- 11) odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim zakonom, ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Član 33.

Ako zadruga ima više od 300 zadrugara, zadružnim pravilima se može odrediti da se poslovi iz djelokruga skupštine zadruge prenose na skupštinu predstavnika zadrugara, koja se mora sastojati od najmanje 30 predstavnika, koji su fizička lica.

Predstavnici zadrugara biraju se na vrijeme koje ne može biti duže od pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.

Broj predstavnika, vrijeme na koje se biraju, način i postupak izbora, kao i pitanja koja se odnose na prava i obaveze članova skupštine predstavnika zadrugara uređuje se zadružnim pravilima.

Član 34.

Sjednica skupštine zadruge održava se najmanje jednom godišnje.

Sazivanje sjednice skupštine zadruge, način odlučivanja, način rada i druga pitanja koja se odnose na rad i odlučivanje skupštine uređuju se zadružnim pravilima.

Član 35.

O donošenju zadružnih pravila, statusnim promjenama i prestanku zadruge, raspodjeli dobiti, odnosno viška prihoda nad rashodima i pokrivanju gubitaka, odnosno manjaka, izboru i opozivu predsjednika i članova upravnog odbora i predsjednika i članova nadzornog odbora i o izboru i razrješavanju direktora zadruge (ako je zadružnim pravilima ovlaštena) – skupština odlučuje većinom glasova ukupnog broja svojih članova, ako zadružnim pravilima nije predviđeno da se te odluke donose drugom većinom.

2. Upravni odbor

Član 36.

Upravni odbor sastoji se od najmanje tri člana.

Članovi upravnog odbora biraju se iz reda zadrugara.

U zadrugi sa manje od 25 zadrugara ne bira se upravni odbor.

Član 37.

Upravni odbor:

- 1) sprovodi poslovnu politiku zadruge;
- 2) razmatra i predlaže skupštini zadruge usvajanje godišnjeg obračuna;
- 3) usvaja periodični obračun;
- 4) priprema prijedloge odluka za skupštinu zadruge i izvršava odluke skupštine;

- 5) priprema izvještaje o poslovanju, bilansu sredstava i bilansu uspjeha i sprovođenju poslovne politike;
- 6) predlaže raspodjelu dobiti, odnosno viška prihoda nad rashodima i način pokrivanja gubitaka, odnosno manjaka;
- 7) donosi investicione odluke u skladu sa osnivačkim aktom i zadružnim pravilima;
- 8) donosi poslovnik o svom radu;
- 9) obavlja i druge poslove određene zakonom, ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Član 38.

Upravni odbor može odlučiti ako sjednici prisustvuje više od polovine članova.

Upravni odbor donosi odluke većinom glasova prisutnih članova, ako zadružnim pravilima nije predviđena druga kvalifikovana većina.

Sazivanje sjednice, način rada i druga pitanja koja se odnose na rad i odlučivanje upravnog odbora uređuju se zadružnim pravilima.

Član 39.

Predsjednik i članovi upravnog odbora odgovaraju solidarno za štetu koju svojom odlukom prouzrokuju ako je ta odluka donesena grubom nepažnjom ili s namjerom da se šteta prouzrokuje.

Lica iz stava 1. ovog člana ne snose odgovornost za štetu ako su bila protiv donošenja odluke i ako su izdvojila svoje mišljenje u zapisnik.

3. Nadzorni odbor

Član 40.

Nadzorni odbor sastoji se od najmanje tri člana.

Članovi nadzornog odbora biraju se iz reda zadrugara. Ostale pojedinosti posebno one koje se odnose na vrijeme trajanja izbora i prestanka su sadržane u zadružnim pravilima.

Član 41.

Nadzorni odbor:

- 1) vrši nadzor nad zakonitošću rada upravnog odbora i direktora;
- 2) pregleda periodične i godišnje obračune i utvrđuje da li su sačinjeni u skladu sa propisima;
- 3) utvrđuje da li se poslovne knjige i druga dokumenta zadruga vode uredno i u skladu sa propisima, a može ih dati na vještačenje;
- 4) pregleda izvještaje koji se podnose skupštini o poslovanju i o bilansima zadruga;
- 5) razmatra izvještaje revizora i predlaže mjere za otklanjanje uočenih nepravilnosti;
- 6) pregleda prijedloge za raspodjelu dobiti, odnosno viška prihoda nad rashodima;
- 7) obavještava skupštinu zadruga, a po potrebi i upravni odbor i direktora zadruga, o rezultatima nadzora;
- 8) podnosi skupštini zadruga godišnji izvještaj o svom radu;
- 9) donosi poslovnik o svom radu;
- 10) obavlja i druge poslove određene ovim zakonom i zadružnim pravilima.

Član 42.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora odgovaraju solidarno za štetu koju svojom odlukom prouzrokuju ako je ta odluka donesena grubom nepažnjom ili s namjerom da se šteta prouzrokuje.

Lica iz stava 1. ovog člana ne snose odgovornost za štetu ako su bila protiv donošenja odluke i ako su izdvojila svoje mišljenje u zapisnik.

Član 43.

Upravni odbor i direktor zadruge, ukoliko zadruga ima direktora, dužni su da nadzornom odboru daju obavještenja o poslovanju zadruge i omoguće mu nesmetan rad.

Nadzorni odbor dužan je da zahtjeva sazivanje sjednice skupštine zadruge ako u vršenju nadzora utvrdi da su povrijeđeni interesi zadruge, a naročito ako utvrdi teže nepravilnosti u radu zadruge.

Član 44.

Nadzorni odbor može odlučivati ako sjednici prisustvuje više od polovine članova.

Nadzorni odbor donosi odluke većinom glasova prisutnih članova, ako zadružnim pravilima nije drukčije predviđeno.

Sazivanje sjednice, način rada i druga pitanja koja se odnose na rad i odluke nadzornog odbora utvrđuju se zadružnim pravilima.

4. Direktor zadruge

Član 45.

Ukoliko je zadružnim pravilima predviđeno mjesto direktora zadruge, on organizuje i vodi poslovanje zadruge, zastupa zadrugu, stara se o zakonitosti i odgovara za zakonitost rada zadruge i obavlja druge poslove utvrđene zakonom, osnivačkim aktom i zadružnim pravilima.

Osim uloga koji upisuje kao zadrugar, direktor zadruge može, u skladu sa zadružnim pravilima, upisati određeni broj zadružnih uloga koji su neprenosivi i predstavljaju garanciju za vršenje njegove funkcije, dok ta funkcija traje.

Direktor zadruge može biti razriješen dužnosti u slučaju gubitaka u poslovanju, ne pridržavanja zakona, nesposobnosti kao i drugih razloga utvrđenih zadružnim pravilima. Direktor zadruge snosi i materijalnu odgovornost za odluke koje je donio a uslijed kojih zadruga trpi materijalnu štetu.

Do izbora novog direktora zadruge upravni odbor, a nadzorni odbor ukoliko zadruga ima manje od 25 članova, imenuje v.d. direktora.

5. Ograničenje izbora

Član 46.

Predsjednik i članovi upravnog odbora, direktor zadruge i predsjednik i članovi nadzornog odbora ne mogu biti lica koja su osuđena za krivična djela protiv privrede i službene dužnosti za koja su nastupile pravne posljedice osude, dok te posljedice traju.

Direktor zadruge ne može biti biran za predsjednika upravnog odbora i predsjednika i člana nadzornog odbora.

Član upravnog odbora ne može biti biran za člana nadzornog odbora.

6. Klauzula konkurencije

Član 47.

Predsjednik i članovi upravnog i nadzornog odbora i direktor zadruge ne mogu za svoj ili tuđi račun obavljati djelatnost koja spada u djelatnost zadruge, niti mogu biti zadrugari ili zaposleni u drugoj zadruzi, odnosno vlasnici i zaposleni u preduzeću ili drugom pravnom licu koje obavlja istu ili sličnu djelatnost kao zadruga, ako se tako utvrdi zadružnim pravilima.

Zadružnim pravilima i kolektivnim ugovorom mogu se utvrditi zabrane iz stava 1. ovog člana i za zadrugare i pojedine zaposlene u zadruzi.

Ako predsjednik i član upravnog odbora, nadzornog odbora ili direktor prekrše zabrane iz stava 1. ovog člana, zadruga ih može opozvati, odnosno razriješiti dužnosti, a ako se zabrana odnosi i na zadrugare i pojedine zaposlene, zadruga ih može isključiti iz zadruge, odnosno izreći im prestanak radnog odnosa.

Zadružnim pravilima mogu se propisati i druge mjere za slučaj da se prekrše zabrane iz stava 1. ovog člana.

Zadružnim pravilima može se utvrditi da zabrana iz stava 1. ovog člana traje i poslije gubitka svojstva iz tog stava, ali ne duže od dvije godine.

VI – IMOVINA ZADRUGE

Član 48.

Zadruga koristi sredstva po osnovu uloga zadrugara, sredstva zadružne svojine, sredstva u državnoj svojini i sredstva drugih domaćih i stranih fizičkih i pravnih lica.

Član 49.

Zadruga koristi imovinu nastalu po osnovu uloga zadrugara.

Ulozi iz prethodnog stava mogu biti: pokretne i nepokretne stvari, novčana sredstva i hartije od vrijednosti i druga imovinska prava.

Ulozi iz stava 1. (novčani i nenovčani) izražavaju se u novčanom iznosu, uz knjigovodstvenu revalorizaciju u skladu sa zakonskim propisima i odlukom skupštine zadrugara.

Revalorizacija iz prethodnog stava se može obaviti povećanjem nominalne vrijednosti postojećih uloga ili izdavanjem novih uloga.

Član 50.

Sredstva stečena radom i poslovanjem zadruge ili ih je zadruga stekla po drugim osnovama, predstavljaju zadružnu imovinu.

Imovina iz prethodnog stava ne može se pretvarati u udjele zadrugara, niti se na bilo koji način može staviti u nezadružnu funkciju.

Zadružna imovina – oprema i objekti i sl., kada se ne koriste iz ekonomskih razloga, mogu se prodati ili dati u zakup uz obavezu usmjeravanja dobijenih finansijskih sredstava za razvoj zadruge.

Zadružna imovina vodi se u posebnom fondu.

Član 51.

Vrijednost nenovčanog uloga iz člana 49. sporazumno procenjuju osnivači, a poslije osnivanja zadruge – organ određen zadružnim pravilima.

Član 52.

Ako zadrugar uloži pravo svojine na jednu stvar ili više stvari, u pogledu odgovornosti za materijalne i pravne nedostatke stvari shodno se primjenjuju pravila ugovora o kupoprodaji.

Ako zadrugar uloži pravo na upotrebu stvari odgovoran je za materijalne i pravne nedostatke stvari prema pravilima ugovora o zakupu, odnosno posluži.

Ako zadrugar uloži potraživanje, odgovoran je za postojanje i naplativost potraživanja.

Član 53.

Ulozi se ne mogu vraćati, zalagati, niti biti predmet izvršenja za obaveze zadrugara za vrijeme trajanja statusa zadrugara.

Član 54.

Po prestanku statusa zadrugara ulozi se vraćaju zadrugarima, odnosno njihovim nasljednicima na osnovu završnog godišnjeg izvještaja.

Ulozi se vraćaju u obliku, na način i u roku utvrđenim ovim zakonom i zadružnim pravilima.

Ulozi se ne mogu vraćati prije prestanka odgovornosti zadrugara za obaveze zadruge.

Član 55.

Ulozi zadrugara se vode na ime.

U zadruzi se vodi registar uloga zadrugara izražen u novčanom iznosu, u koji se zadrugari upisuju hronološkim redom.

Za upisane uloge zadruge nije obavezna davati vrjednosne papire, nego može izdati certifikate za te uloge.

Zadružni ulozi su nedjeljivi.

Član 56.

Na zadružne uloge ne dijele se dividende, ali se isti mogu okamatiti.

Kamatu na uloge zadrugara utvrđuje skupština na osnovu izvještaja o poslovanju zadruge, s tim što njena visina ne može da bude viša od eskontne stope koju primjenjuju banke.

Kamate iz prethodnog stava se mogu isplatiti ako je finansijsko poslovanje zadruge bilo pozitivno.

VIII – RASPODJELA DOBITI, ODNOSNO VIŠKA, I POKRIVANJE GUBITAKA, ODNOSNO MANJAKA

Član 57.

Dobit u finansijskom poslovanju zadruge predstavlja višak prihoda nad rashodima.

Prihode koje je zadruga ostvarila u svome poslovanju sa drugim pravnim i fizičkim licima (član 7. zakona) kao i subvencije od države, nevladinih organizacija i zajednica, zadruga može koristiti samo za materijalna ulaganja ili za trajna obrtna sredstva zadruge.

Član 58.

U posebni rezervni fond zadruge mora se svake godine uložiti protuvrijednost od najmanje 5 % vrijednosti uloga članova zadruge.

Sredstva iz prethodnog stava se akumuliraju sve dok se ne dostigne najviši iznos imovine zadruge pri njenom osnivanju.

Sredstva iz stava 1. se koriste za povraćaj zadružnih uloga zadrugarima koji izlaze iz zadruge, uz prethodno ispunjen uslov da odlazak ne dovodi zadrugu u poziciju da ne može da izvršava obaveze prema povjeriocima, te ukoliko se realna vrijednost imovine zadruge pri osnivanju, nakon povraćaja zadružnih uloga, ne smanji ispod 49 %.

Član 59.

Osim zakonom utvrđenog rezervnog fonda, zadruga može zadružnim pravilima predvidjeti postojanje drugih fondova.

Član 60.

Dio dobiti, odnosno višak prihoda nad rashodima koji zadruga ne unese u fondove, raspodjeljuje se zadrugarima u skladu sa ovim zakonom i zadružnim pravilima.

Član 61.

Skupština odlučuje kako će se gubitak odnosno manjak pokrivati, da li će se pokrivati iz obaveznih rezervnih fondova ili iz drugih fondova i sredstava za druge namjene ili će se pokrivati iz uloga zadrugara.

IX – DJELATNOST, SJEDIŠTE I FIRMA ZADRUGE

1. Djelatnost

Član 62.

Zadruga može obavljati sve djelatnosti za koje je registrovana.

Zadruga može da otpočne obavljanje djelatnosti, da obavlja djelatnost i mijenja uslove njenog obavljanja kad nadležni organ donese rešenje da su ispunjeni uslovi u pogledu tehničke opremljenosti, zaštite na radu i zaštite i unapređenja životne sredine, kao i drugi propisani uslovi.

2. Sjedište

Član 63.

Sjedište zadruge je mjesto u kome se obavlja djelatnost zadruge.

Ako se djelatnost zadruge obavlja u više mjesta, sjedište zadruge određuje se zadružnim pravilima.

3. Firma

Član 64.

Firma je naziv pod kojim zadruga posluje.

Firma sadrži oznaku vrste zadruge, oznaku "zadruga", oznaku naziva zadruge, oznaku potpune odgovornosti i sjedišta zadruge.

Pravo i obavezu da u firmi koriste oznaku "zadruga" imaju samo zadruge koje su osnovane i koje posluju u skladu sa ovim zakonom.

Na zahtjev nadležnog organa, zainteresovane zadruge ili zadružnog saveza, sud koji vodi registar brisaće iz registra zadrugu ako utvrdi da nije osnovana i ne posluje u skladu sa ovim zakonom, a koristi oznaku "zadruga".

Zadruga može imati i skraćenu oznaku firme, koja sadrži skraćenu oznaku vrste zadruge, oznaku "zadruga", oznaku naziva i oznaku potpune odgovornosti (p.o.).

X – VOĐENJE POSLOVNIH KNJIGA I SASTAVLJANJE RAČUNOVODSTVENIH ISKAZA

Član 65.

Zadruga vodi poslovne knjige i sastavlja i podnosi računovodstvene iskaze i poslovne izvještaje na način propisan zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Revizija računovodstvenih iskaza zadruge vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

XI – PRESTANAK ZADRUGE

Član 66.

Zadruga prestaje:

- 1) ako joj je izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti zbog toga što ne ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti, a u roku određenom u izrečenoj mjeri ne ispuni te uslove, odnosno ne promijeni djelatnost;
- 2) spajanjem sa drugom zadrugom, pripajanjem drugoj zadrugi, odnosno podjelom na više novih zadruga;
- 3) istekom vremena za koje je osnovana, a skupština zadruge prije isteka tog vremena ne odluči da zadruga nastavi poslovanje;
- 4) ako prestanu da postoje prirodni i drugi uslovi za obavljanje djelatnosti;
- 5) ako se pravosnažnom odlukom suda utvrdi ništavnost upisa u registar;
- 6) odlukom skupštine zadruge;
- 7) ako se broj zadrugara smanji ispod broja propisanog za osnivanje zadruge, a u roku od šest mjeseci se ne poveća do propisanog broja, o čemu je zadruga dužna da obavijesti sud kod koga je upisana u registar;
- 8) stečajem;
- 9) u skladu sa članom 74. stav 3. ;
- 10) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom.

U slučajevima iz stava 1. tač. 1, 3 do 10. ovog člana sprovodi se, po pravilu, likvidacija zadruge.

U slučaju iz stava 1. tačke 6. ovog člana skupština zadruge ne može odlučiti o prestanku zadruge ako se određeni broj zadrugara, koji ne može biti manji od broja potrebnog za osnivanje te vrste zadruge, prije donošenja odluke o prestanku zadruge pismeno izjasni da zadruga ne prestaje.

U slučaju iz prethodnog stava glasa se poimenično, a za zadrugare koji su glasali za prestanak zadruge – smatra se da su istupili iz zadruge.

Član 67.

Zadruga gubi svojstvo pravnog lica brisanjem iz registra.

Brisanje zadruge iz registra objavljuje se u “ Službenom glasniku BiH ”.

U slučaju prestanka zadruge spajanjem, pripajanjem ili podjelom, imovina zadruge prenosi se na njene pravne sljedbenike.

U drugim slučajevima prestanka zadruge, poslije namirenja povjerilaca i povraćaja uloga zadrugarima, preostala zadružna imovina stečena prije donošenja ovog zakona, ako je zadruga sa sjedištem u Republici Srpskoj, i imovina stečena prije donošenja Zakona o zadrugama u Federaciji BiH (“Službene novine FBiH” broj 28/97), ako je zadruga sa sjedištem u Federaciji BiH, ne prenosi se na zadrugare. Zadružna pravila definišu na koga će se imovina prenijeti.

Preostala imovina raspodjeljuje se na zadrugare. Način raspodjele definiše se zadružnim pravilima.

XII – ZADRUŽNI SAVEZI

Član 68.

Zadružni savezi su samostalne interesne i stručne poslovne organizacije, koje se osnivaju radi unapređenja djelatnosti zadruga i zaštite njihovih zajedničkih interesa.

Zadružni savezi

Član 69.

Zadružni savezi obavljaju sljedeće poslove:

- 1) pružaju stručnu i drugu pomoć pri osnivanju i unapređenju poslovanja zadruga;
- 2) zastupaju interese zadruga pred državnim organima i organizacijama i bankarskim i drugim finansijskim organizacijama u oblasti zadrugarstva;
- 3) organizuju i podstiču stručno usavršavanje, naučno-istraživački rad i informativno-izdavačku i propagandnu djelatnost od interesa za unapređenje zadrugarstva;
- 4) odlučuju o prenosu, odnosno davanju na korišćenje imovine ako im je predata po prestanku zadruga, u skladu sa ovim zakonom;
- 5) donose pravila zadružnog saveza;
- 6) organizuju arbitražu i uređuju način njenog rada;
- 7) prikupljaju podatke potrebne za vođenje zadružne statistike;
- 8) predstavljaju zadruga u inostranstvu i ostvaruju saradnju s međunarodnim zadružnim organizacijama;
- 9) organizuju sud časti i uređuju način njegovog rada;
- 10) obezbjeđuju obavljanje zadružne revizije;
- 11) staraju se o unapređenju zadrugarstva;
- 12) vode evidenciju o zadrugama (zadružni registar) i zadružnu statistiku;
- 13) obavljaju druge poslove propisane ovim zakonom i pravilima zadružnog saveza.

Odredbe iz stava 1. tačke 4 i 10 su u isključivoj nadležnosti entitetskih zadružnih saveza.

Odredba iz stava 1. tačka 8 je u isključivoj nadležnosti Zadružnog saveza BiH.

Član 70.

Zadružni savez je pravno lice.

Zadružni savez osnivaju zadruga ili drugi zadružni savezi zaključivanjem ugovora o osnivanju i donošenjem pravila zadružnog saveza.

Ugovorom o osnivanju utvrđuju se zadaci i poslovi saveza, firma, sjedište i organi saveza, sticanje članstva u savezu i druga pitanja od interesa za osnivanje saveza.

Član 71.

Pravilima zadružnog saveza uređuju se: zadaci, obaveze i odgovornosti saveza, organi saveza i njihov djelokrug, način njihovog izbora, uslovi i način njihovog opoziva, mandati, način predstavljanja zadruga pred nadležnim organima, javnost rada, način obavljanja stručnih i drugih poslova i druga pitanja značajna za rad zadružnog saveza.

Član 72.

Sredstva za rad zadružnog saveza obezbjeđuju se u skladu sa ugovorom o osnivanju.

XIII – ZADRUŽNA REVIZIJA

Član 73.

Zadružna revizija je ispitivanje: primjene zadružnih principa u zadruzi, poslovanja zadruge sa zadrugarima i trećim licima, imovinsko-pravnih odnosa i međusobnih odnosa zadruge i zaposlenih, kao i primjene opštih i zadružnih pravila u pogledu osnivanja, organizovanja i cjelokupnog poslovanja zadruge.

Član 74.

Zadružna revizija obavezna je za sve zadruge i može biti redovna i vanredna.

Redovna zadružna revizija obavlja se svake druge godine, a vanredna – po odluci organa zadruge, odnosno na zahtjev zadružnog saveza, nadležnih državnih organa, određenog broja zadrugara utvrđenog zadružnim pravilima ili povjerilaca zadruge.

Ako se zadruga ne podvrgne redovnoj zadružnoj reviziji u roku iz stava 2. ovog člana, odnosno u roku utvrđenom odlukom ili zahtjevom za sprovođenje vanredne revizije, zadruga ili zadružni savez koji provodi reviziju, može da podnese zahtjev o prestanku rada te zadruge.

Član 75.

Troškove redovne zadružne revizije snosi zadruga, a troškove vanredne zadružne revizije podnosilac zahtjeva, ako je zahtjev bio neosnovan.

Član 76.

Zadružnu reviziju obavljaju zadružni savezi entiteta.

Član 77.

Zadruga je dužna da zadružnom savezu koji vrši reviziju stavi na raspolaganje isprave i dokumentaciju i pruži druge informacije neophodne za obavljanje revizije i sastavljanje izvještaja o izvršenoj reviziji.

Zadružni savezi entiteta mogu da učestvuju u radu sjednice organa zadruge, davanjem odgovora i mišljenja o svim pitanjima koja su predmet zadružne revizije.

Član 78.

Zadružni savezi entiteta su dužni da sastave pismeni izvještaj o obavljenoj reviziji.

Izvještaj iz stava 1. ovog člana sadrži nalaz i ocjenu o pitanjima koja su predmet zadružne revizije.

Izvještaj o obavljenoj reviziji sadrži obrazloženje date ocjene.

Član 79.

Entitetski zadružni savezi su dužni da izvještaj o obavljenoj reviziji, s primjedbama i uputstvima, dostavi zadruzi i zadružnom savezu u koji je zadruga učlanjena.

Zadruga može dostaviti entitetskom zadružnom savezu prigovor na izvještaj o obavljenoj zadružnoj reviziji u roku od 15 dana od dana prijema izveštaja.

Izvještaj o obavljenoj zadružnoj reviziji postaje konačan danom isteka roka za dostavljanje prigovora, odnosno danom kada zadruga primi odluku entitetskog zadružnog saveza o odbijanju prigovora.

Član 80.

Zadruga je dužna, u roku od 60 dana od dana kada je izvještaj o obavljenoj reviziji postao konačan, da obavijesti entitetski zadružni savez o svom postupanju po primjedbama i uputstvima iz tog izvještaja.

Član 81.

Ako entitetski zadružni savez, na osnovu izvještaja o zadružnoj reviziji, ocijeni da je učinjeno krivično djelo ili prekršaj, dužan je da nadležnom organu podnese prijavu za pokretanje postupka.

Član 82.

Ako entitetski zadružni savez, na osnovu izveštaja o zadružnoj reviziji, ocijeni da su ispunjeni uslovi za likvidaciju zadruge, podnosi sudu koji vodi registar prijavu za pokretanje postupka likvidacije zadruge.

O podnesenoj prijavi iz stava 1. ovog člana entitetski zadružni savez obavještava subjekte iz člana 79. ovog zakona.

XIV – POVJERAVANJE JAVNIH OVLAŠĆENJA

Član 83.

Zadružni savez BiH vrši slijedeća javna ovlašćenja:

- 1) donosi opšta pravila kojima se uređuje primjena zadružnih principa i druga pitanja od značaja za poslovanje zadruga;
- 2) donosi pravila kojima se propisuju uslovi koje moraju ispunjavati revizori koji obavljaju zadružnu reviziju, sadržinu izvještaja o obavljenoj reviziji, kao i druga pitanja od značaja za zadružnu reviziju zadruge;
- 3) utvrđuje metodologiju registra koji vodi Zadružni savez BiH i drugi zadružni savezi.

Pravilima saveza određuje se koji će organi saveza donijeti pravila iz tač. 1. i 2. ovog člana.

Član 84.

Formalno pravni nadzor nad radom entiteskih zadružnih saveza sprovodi nadležno entitetsko ministarstvo pravosuđa.

XV – KAZNENE ODREDBE

Član 85.

Novčanom kaznom od 500 do 5.000 KM kazniće se za prekršaj zadruga:

- 1) ako obavlja djelatnost za koju ne ispunjava propisane uslove ili ta djelatnost nije u skladu s predmetom poslovanja te vrste zadruge ili ako otpočne obavljanje djelatnosti, obavlja djelatnost ili mijenja uslove njenog obavljanja prije nego što nadležni organ donese rješenja da su ispunjeni uslovi u pogledu tehničke opremljenosti, zaštite na radu i zaštite i unapređenja životne sredine kao i drugi propisani uslovi (član 62.);
- 2) ako se u roku predviđenom ovim zakonom ne podvrgne redovnoj zadružnoj reviziji (član 74. stav 2).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u zadruci novčanom kaznom od 250 do 1.000 KM.

Član 86.

Novčanom kaznom od 1.000 do 10.000 KM kazniće se za prekršaj entitetski zadružni savez ako ne obezbijedi zadružne revizije – redovne i vanredne, u rokovima utvrđenim članom 74. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u zadružnom savezu novčanom kaznom od 100 do 1.000 KM.

Član 87.

Novčanom kaznom od 500 do 5.000 KM kazniće se za prekršaj zadruga:

- 1) ako ne vodi ili uredno ne vodi knjigu zadrugara (član 26. stav 1.);
- 2) ako ne omogući povjeriocu zadruge ili drugom licu koje ima pravni interes, uvid u knjigu zadrugara (član 26. stav 5.);
- 3) ako u svojoj firmi koristi oznaku: "zadruga", a nije osnovana i ne posluje u skladu sa ovim zakonom, ili ako je osnovana i posluje u skladu sa ovim zakonom, a u svojoj firmi ne koristi oznaku: "zadruga" (član 64. stav 3.);
- 4) ako po isteku roka predviđenog ovim zakonom ne obavijesti sud kod kog je upisana u registar da se broj zadrugara smanjio ispod broja propisanog za osnivanje zadruge (član 66. stav 1. tačka 7.).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u zadruci, a za radnju iz stava 1. tačka 3. ovog člana – odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 100 do 1.000 KM.

XVI – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 88.

Zadruga može da koristi sredstva u državnoj svojini po raznim osnovama. Sredstva u državnoj svojini koja zadruga koristi po raznim osnovama, zadruga ne može otuđiti niti staviti pod hipoteku.

Član 89.

Na djelatnost, sjedište, firmu, matični broj, odgovornost organa za nezakonite odluke, odgovornost članova organa za štetu pričinjenu zadruzi, ograničenje izbora za člana upravnog odbora, zastupanje, prokuru, obavješćavanje, poslovnu tajnu, klauzulu konkurencije i zastarjelost potraživanja, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje pravni položaj preduzeća, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Član 90.

Danom stupanja na snagu ovog zakona postojeće zadruge i zadružni savezi nastavljaju da rade na način i pod uslovima pod kojima su upisani u registar.

Postojeće zadruge i zadružni savezi dužni su da usaglase svoju organizaciju, stanje imovine, poslovanje i opšte akte s odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Postojeće zadruge i zadružni savezi, koji ne postupe po odredbi stava 2. ovog člana prestaju sa radom i sud će ih poslije sprovedenog postupka likvidacije brisati iz registra.

Član 91.

Preduzeća ili dijelovi preduzeća koja su nastala na osnovama ranijih zadruga, mogu se ličnim izjašnjavanjem njihovih radnika, zadrugara i kooperanata organizovati u zadrugu u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 92.

Ako je postupak osnivanja ili statusne promjene zadruge i zadružnog saveza, kao i postupak izbora organa i donošenja zadružnih pravila i drugih opštih akata zadruga, odnosno zadružnog saveza bio u toku na dan stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po odredbama ovog zakona.

Član 93.

Sredstva koja su zadruge udružile putem raznih ugovora, samoupravnih sporazuma i dogovora o udruživanju rada i sredstava za izgradnju preradnih i drugih industrijskih kapaciteta, vratiće se zadrugama – udružiocima, putem izdavanja akcija bez naknade, od strane korisnika udruženih sredstava, kada se isti transformišu u akcionarsko društvo.

Kada se korisnik udruženih sredstava iz stava 1. ovog člana transformiše u društvo sa ograničenom odgovornošću, udružena sredstva zadruga upisuju se kao osnivački ulog zadruge u ovom društvu.

Član 94.

Imovina koju zadruga trenutno koristi, donošenjem ovog zakona postaje imovina zadruge.

Član 95.

Imovina koja je bila u vlasništvu zadruga i zadružnih saveza, odnosno saveza zadruga, poslije 1. jula 1953. godine, a koja je organizacionim odnosno statusnim promjenama ili na drugi način prenijeta bez naknade drugim korisnicima koji nisu zadruge ili zadružni savezi, biće vraćena zadruzi iste vrste čija je imovina bila, odnosno zadružnom savezu, koji vrši funkciju zadružnih saveza čija je imovina bila, ako nje nema onda zadruzi iste

vrste koja posluje na području na kome je poslovala zadruga koja je bila vlasnik imovine čiji se povraćaj traži, odnosno zadružnom savezu koji vrši funkcije zadružnog saveza, odnosno saveza zadruga čija je imovina bila.

Zadruga, odnosno zadružni savez iz prethodnog stava (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva), podnosi zahtjev za vraćanje imovine pravnom licu kome je imovina prenijeta bez naknade, odnosno njegovom pravnom sljedbeniku (u daljnjem tekstu: obaveznik vraćanja imovine).

U slučaju da se u roku od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stava 3. ovog člana ne postigne sporazum o vraćanju imovine, podnosilac zahtjeva može u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, odnosno od dana formiranja novonastale zadruge, pokrenuti upravni postupak pred nadležnim opštinskim organom.

Protiv drugostepenog rješenja u upravnom postupku može se voditi upravni spor.

Član 96.

Ako se imovina iz člana 95. ovog zakona ne može vratiti u obliku u kome je prenijeta bez naknade, podnosilac zahtjeva ima pravo da traži novčanu protuvrijednost imovine ako se sa obaveznikom vraćanja imovine ne sporazumije da se vraćanje imovine izvrši u drugim stvarima i pravima

Novčana protuvrijednost iz stava 1 ovog člana određuje se prema prometnoj vrijednosti imovine u vreme vraćanja imovine.

Član 97.

Danom donošenja ovog zakona prestaju da važe Zakon o zemljoradničkim zadrugama Republike Srpske ("Službeni list RS" broj 18/99) i Zakon o zadrugama Federacije BiH ("Službene novine FBiH" broj 28/97).

Član 98.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u odgovarajućem "Službenom glasniku BiH".